

Dosarul nr. 2r-110/23
2-22089407-01-2r-10032023

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Rîșcani (jud. S. Godorogea)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. A. Garbuz, Iu. Grosu, A. Ciobanu)

DECIZIE

7 iunie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători -

Viorica Puica

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc

examinând recursul declarat de către Cebotari Marcela,
în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația de Economii și Împrumut „SUPERCREDIT” împotriva lui Liulceac Piotr, Cebotari Marcela, Rotaraș Mihail, Ștefăneț Valeriu, Romaniuc Cristina și Armaș Iurie cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și penalități, compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 27 ianuarie 2023 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost restituită ca tardivă cererea de apel depusă de Cebotari Marcela împotriva hotărârii din 5 decembrie 2022 a Judecătoria Drochia, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă:

La 24 iunie 2022, Asociația de Economii și Împrumut „SUPERCREDIT” (în continuare AEÎ „SUPERCREDIT”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Liulceac Piotr, Cebotari Marcela, Rotaraș Mihail, Ștefăneț Valeriu, Romaniuc Cristina și Armaș Iurie cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și penalități, compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 7-32).

Prin hotărârea din 5 decembrie 2022 a Judecătoria Drochia, sediul Rîșcani, s-a admis ca fiind întemeiată, cererea de chemare în judecată înaintată de AEÎ „SUPERCREDIT” împotriva lui Liulceac Piotr, Cebotari Marcela, Rotaraș Mihail, Ștefăneț Valeriu, Romaniuc Cristina și Armaș Iurie privind încasarea datoriei privind încasarea datoriei. S-a încasat în mod solidar de la Liulceac Piotr, Cebotari Marcela, Rotaraș Mihail, Ștefăneț Valeriu, Romaniuc Cristina, și Armaș Iurie în beneficiul AEÎ „SUPERCREDIT”, conform contractului de împrumut nr. 09/TL/2020 din 07 februarie 2020, datoria în mărime de 72622 lei, care constă din: datoria la împrumut în sumă de 42257 lei; dobânda aferentă în mărime de 19915 lei și penalitatea în sumă de 10450 lei și a cheltuielilor de judecată, compuse din: taxa de stat în sumă de 2179 lei; asistența juridică în mărime de 5000 lei și cheltuieli pentru citarea publică în „Moldova Suverană” în mărime de 300 lei, din 28 octombrie 2022. (f.d.49).

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 9 ianuarie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Cebotari Marcela a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe (f.d. 60-67).

Prin încheierea din 27 ianuarie 2023 a Curții de Apel Bălți, a fost restituită ca tardivă cererea de apel depusă de Cebotari Marcela împotriva hotărârii din 5 decembrie 2022 a Judecătorei Drochia, sediul Rîșcani (f.d. 70-71).

La data de 17 februarie 2023, Cebotari Marcela a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea integrală a încheierii recurate, cu soluționarea prin decizie a problemei respective (f.d.74-78).

În motivarea recursului a indicat că, instanța de apel a calculat eronat termenul de apel începând cu data de 5 decembrie 2022, data pronunțării hotărârii primei instanțe, or Cebotari Marcela nu a fost prezentă la pronunțare, iar la cererea de apel a anexat copia plicului cu data recepționării dispozitivului.

Potrivit prevederilor art. 425 al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Completul Curții Supreme de Justiție reține că, încheierea Curții de Apel Bălți a fost pronunțată la 27 ianuarie 2023, dar recepționată de Cebotari Marcela la 2 februarie 2023, fapt confirmat prin avizul de recepție, anexat la materialele cauzei (f.d. 73). Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că recurenta Cebotari Marcela s-a conformat prevederilor legale și declarând recursul la 17 februarie 2023 (f.d.85), a acționat în interiorul termenului legal.

Conform art. 426 alin. (3) al Codului de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele dosarului și prevederile legale aplicabile speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Cebotari Marcela, urmează a fi respins, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 427 lit. a) al Codului de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Potrivit art. 428 alin. (1) din Codul de procedură civilă, decizia instanței de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii.

Conform art. 10 alin. (1) și (2) al Codului de procedură civilă, sancțiunile procedurale sânt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce.

Potrivit art.236 alin.(5) lit.b) al Codului de procedură civilă, instanța de judecată va întocmi hotărîrea integrală dacă: b) participanții la proces, în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărîrii, depun cerere de apel.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, norma citată prevede în mod imperativ momentul începerii curgerii termenului de declarare a apelului, și anume data pronunțării dispozitivului hotărârii.

După cum denotă materialele dosarului, dispozitivul hotărârii Judecătoreiei Drochia, sediul Rîșcani, a fost pronunțat la 5 decembrie 2022, prin urmare termenul de declarare a apelului a expirat la data de 4 ianuarie 2023.

Ținând cont de normele legale relevante și de faptul că Cebotari Marcela a depus cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe, la 9 ianuarie 2023, termenul limită fiind 4 ianuarie 2023, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel just a stabilit că Cebotari Marcela a declarat apelul cu încălcarea termenului prevăzut de art. 362 alin. (1) al Codului de procedură civilă. Or, din interpretarea corectă a prevederilor normei legale citate, se deduce că termenul de declarare a apelului curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că termenul stabilit de lege pentru exercitarea căii de atac (apelul) se calculează exclusiv din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii, iar în cazul în care participantul la proces, la caz Cebotari Marcela, a omis acest termen, urma să invoce motivele omiterii (comunicarea defectuoasă a actului de procedură, recepționarea cu întârziere a hotărârii) într-o eventuală cerere de repunere în termen și expres să solicite acest fapt.

Or, conform art. 362 alin. (3) din Codul de procedură civilă, repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen.

La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că în speță, Cebotari Marcela, deși a declarat apel peste termenul prevăzut de lege, nu a solicitat repunerea în termen, considerând că termenul de atac se calculează de la data comunicării hotărârii.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție decelează că recurenta Cebotari Marcela eronat a interpretat prevederile art. 362 alin. (1) în coroborare cu art. 116 alin. (4) din Codul de procedură civilă, precum că normele enunțate îi oferă dreptul de a depune cererea de apel în termen de 30 de zile de la data în care i-a fost

comunicată hotărârea primei instanțe.

Contrar celor invocat de recurentă, Completul Curții Supreme de Justiție reiterează că art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede în mod imperativ că termenul de apel se calculează de la data pronunțării hotărârii. Iar, art. 116 alin. (4) din Codul de procedură civilă prevede un termen de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură, pentru depunerea unei cereri de repunere în termenul de atac, dar nu însăși a cererii de apel.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție decelează că acest aspect nu poate justifica omiterea termenului de contestare cu apel, în situația în care pârâta/recurenta a cunoscut de existența litigiului. Iar, obligația instanței de a comunica în temeiul art. 236 alin.(4) Cod de procedură civilă a dispozitivului hotărârii judecătorești nu exclude obligația părților de a se interesa de soarta dosarului, precum și de a-și realiza drepturile procedurale în termenul prevăzut de lege.

În context, Completul Curții Supreme de Justiție punctează că, prima instanța la soluționarea litigiului, a respectat procedura de înștiințare a pârâtei Cebotari Marcela, în acest sens, la actele cauzei fiind anexat avizul de recepție a Încheierii din 29 iunie 2022 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani (f.d. 43).

Prin Încheierea nominalizată s-a propus participanților la proces să prezinte referință la cererea de chemare în judecată, și le-a fost explicat faptul că neprezentarea acesteia duce la examinarea cauzei doar în baza materialelor depuse la dosar (f.d. 34).

Mai mult, prima instanță i-a comunicat dispozitivul hotărârii, recurenteii Cebotari Marcela la data de 13 decembrie 2022, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f.d.54). Respectiv, din această dată, recurenta a dispus de timp suficient pentru a întocmi și depune cerere de apel nemotivată.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că în materie civilă CEDO nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, Erik ØVLISEN vs. Danemarca, hotărârea din 30 august 2006, sau Kukkonen vs. Finlanda (nr. 2), hotărârea din 13 ianuarie 2009, § 24).

În același context, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță, de dreptul de a fi audiat (a se vedea, *inter alia*, Lebedinschi vs. Republica Moldova, hotărârea din 16 septembrie 2015, § 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că, în procedurile civile, o persoană poate cu greu să conceapă preeminența dreptului fără existența posibilității de acces la instanțele de judecată (a se vedea, *Golder vs. the United Kingdom*, hotărâre din 21 ianuarie 1975; *Z and Others vs. the United Kingdom*, hotărâre din 10 mai 2001; și *Kreuz vs. Poland*, hotărârea din 19 iunie 2001).

Totuși, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să hotărască asupra „drepturilor și obligațiilor lor cu caracter civil”, articolul 6 § 1

acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

În acest sens, Curtea Europeană a statuat că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, *Tinnelly & Sons Ltd and Others și McElduff and Others vs. the United Kingdom*, hotărârea din 10 iulie 1998).

La aspectul dat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că certitudinea legală impusă regulilor procedurii civile, în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile apelantului, cât și ale intimatului, astfel instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură, în vederea exonerării litiganților de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către aceștia a efectelor legale.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează prevederile art. 56 alin. (3) al Codului de procedură civilă, potrivit căruia, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Jurisprudența CtEDO accentuează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat (cauza *van Harn vs. Germania*, hotărâre din 11 septembrie 2007, cauza *Pîrnău ș.a. vs. Republica Moldova*, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza *SA Universul vs. Republica Moldova*, hotărâre din 10 iulie 2012).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că, soluția emisă de către instanța de apel este una întemeiată legal și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or argumentele și probele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare legislației procesuale și lipsite de relevanță.

În acest context, instanța de recurs consideră că la caz, soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 CEDO, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului, ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod principiul securității raporturilor juridice.

Reținând circumstanțele cauzei expuse și normele legale citate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că cererea de recurs împotriva încheierii din 27 ianuarie 2023 a Curții de Apel Bălți, urmează a fi respinsă.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a), art. 428 ale Codului de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Cebotari Marcela.

Se menține încheierea din 27 ianuarie 2023 a Curții de Apel Bălți emisă în cadrul cauzei civile, intentate la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația

de Economii și Împrumut „SUPERCREDIT” împotriva lui Liulceac Piotr, Cebotari Marcela, Rotaraș Mihail, Ștefăneț Valeriu, Romaniuc Cristina și Armaș Iurie cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și penalități, compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Viorica Puica

judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc